

Om Lyreds bruk

skrifves till Arv. T:og: Numera är det ju af ingen betydelse, hvilken som förr i tiden byggt och rustat vid Lyreds för länge sedan i ruiner liggande järnbruk, hvars hamrar, lika som alla våra gränsbruks för länge sedan tystnat. Men då i Arvika Tidning för den 14 d:s säges, att bruket vid dess senaste ägares tillträde, som skedde den 1 nov. 1863, en längre tid legat nere, var förfallet och nästan folktomt, torde denna meddelade uppgift tariffa ett beriktigande. Tiden för åsystade förfall var icke den angifna, utan tio år förut, och vill jag härför meddela följande fakta:

År 1854 var bruket i förfallet skick, det inköptes då af några personer, och under de nio åren 1854—1863, då jag som delägare och disponent var bosatt därstädes, dels ombyggdes och nybyggdes, dels nyanlades följande verk och inrättningar nämligen kvarn med två par stenar, flöbladig såg med kantverk, gjuteri, kupolugn med en mindre mekanisk verkstad, en franche comté härd med stångjärnsammare och blåsmaskin, en kniphammare med mindre vällugn

samt tegelbruk. Taktegel tillverkades för täckning af alla verkstäder och bruksbyggnader. Vidare uppsattes flera ekonomibyggnader, allt för en kostnad, enligt brukets afslutade böcker, som ännu finnas för dessa år, uppgående till 26,341 kr. 54 öre.

Bruket's årliga tillverkningar under min tid uppgick ungefärligen till 6 å 700 skeppund stångknipp och ämnesjärn, 275 kistor spik, 150 skeppund gjutgods samt en icke obetydlig tillverkning af svartsmide, bestående af klensmedsstad, hästskor, yxor, spadar, söm m. m., med hufvudsaklig afsättning på Norge. Där jämte sågades cirka 600 tolfter timmer. Denna rörelse bedrefs tills den nye ägaren tillträdde bruket den 1 nov. 1863, då nästan samtliga arbetare fortsatte i hans tjänst.

Detta är i korthet Lyreds historia till sistnämnda tid. Sedan dess ha några nya hammar anlagts. Gjuteriet jämte några uthus förstördes af våldeld den 29 maj 1870 samt ersattes med 9,716 kr. 50 öre af Värmlands brandstodsbolag, där det var försäkradt. Nagot gjuteri blef sedan icke uppbyggt.

Gunnarskog den 21 april 1908.

P. L. Sjöberg